

I. Xây dựng, hoàn thiện, thể chế, chính sách pháp luật về công tác PBGDPL

Thực hiện nhiệm vụ được giao tại Chỉ thị số 32-CT/TW; Thông báo số 74-TB/TW; Kết luận số 04-KL/TW, các cấp ủy đảng, chính quyền ở Trung ương và địa phương đã tham mưu cho Đảng và Nhà nước ban hành nhiều văn bản quan trọng trong công tác PBGDPL, đặc biệt là việc xây dựng, ban hành Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật (ngày 20/6/2012, Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIII, kỳ họp thứ 3 đã thông qua Luật PBGDPL). Để triển khai thi hành Luật, **03** Nghị định của Chính phủ, **07** Quyết định của Thủ tướng Chính phủ, **04** Thông tư liên tịch, **13** Thông tư và **02** Quyết định của Hội đồng phối hợp PBGDPL và **01** Quyết định của Hội đồng phối hợp PBGDPL Bộ Quốc phòng đã được ban hành, tạo hành lang pháp lý vững chắc, thống nhất, đồng bộ để thực hiện công tác PBGDPL¹.

II. Triển khai thực hiện các Chương trình, Đề án về PBGDPL và Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật

Nhằm tăng cường chất lượng, hiệu quả, có trọng tâm, trọng điểm, phù hợp với từng giai đoạn phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, ưu tiên các đối tượng đặc thù trong công tác PBGDPL, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành **05 Quyết định** về các Chương trình PBGDPL theo từng giai đoạn, mỗi Chương trình có các Đề án PBGDPL cụ thể, gồm:

- Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật từ năm 2003 đến năm 2007 (theo Quyết định số 13/2003/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 17/01/2003).

- Chương trình hành động quốc gia phổ biến, giáo dục pháp luật và nâng cao ý thức chấp hành pháp luật cho cán bộ, nhân dân ở xã, phường, thị trấn từ năm 2005 đến năm 2010 (Theo Quyết định

số 212/2004/QĐ-TTg ngày 16/12/2004, Quyết định số 28/2006/QĐ-TTg ngày 28/01/2006).

- Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật từ năm 2008 đến năm 2012 (Theo Quyết định số 37/2008/QĐ-TTg ngày 12/3/2008 của Thủ tướng Chính phủ).

- Chương trình hành động thực hiện Kết luận số 04-KL/TW ngày 19/4/2011 của Ban Bí thư Trung ương Đảng (Khóa XI) (theo Quyết định số 409/QĐ-TTg ngày 9/4/2012 của Thủ tướng Chính phủ).

- Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật giai đoạn 2017-2021 (Theo Quyết định số 705/QĐ-TTg ngày 25/5/2018 của Thủ tướng Chính phủ).

Với việc thực hiện nghiêm túc, bám sát mục tiêu các Chương trình, Đề án, công tác PBGDPL đã ngày càng đi vào nền nếp; chất lượng, hiệu quả từng bước được nâng lên rõ rệt nhìn ở mọi phương diện từ công tác lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, sơ kết, tổng kết đến việc bố trí nguồn lực, củng cố đội ngũ làm công tác PBGDPL cũng như nội dung, hình thức PBGDPL... Một số kết quả chủ yếu đã đạt được như sau:

1. Giai đoạn 2003-2007:

- Các địa phương đã cơ bản hoàn thành mục tiêu 100% cán bộ tư pháp cấp xã được tập huấn, bồi dưỡng kiến thức pháp luật, nghiệp vụ PBGDPL. Nhiều tài liệu PBGDPL đã được in và cấp phát miễn phí², được dịch ra tiếng dân tộc để phổ biến cho đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn³.

- Cả nước có **12.314** “Nhóm nòng cốt” là thành viên các tổ chức đoàn thể tham gia tuyên truyền, vận động nhân dân chấp hành pháp luật ở khu dân cư; Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các tỉnh, thành phố đã chọn **2.651** khu dân cư để xây dựng mô hình điểm về chấp hành pháp luật; nhiều hình thức, phương pháp PBGDPL đã được thực hiện thành công như: tổ chức tuyên truyền trực tiếp thông qua sinh hoạt cộng đồng; tổ chức phổ biến

trên báo chí, phát thanh, truyền hình; trợ giúp pháp lý, tư vấn pháp luật⁴; xét xử lưu động⁵, tuyên truyền bằng hình thức cổ động trực quan, thông qua hoạt động văn hóa - văn nghệ, nhất là văn hóa - thông tin lưu động...; 82% xã, phường, thị trấn trong cả nước đã thành lập Hội đồng (hoặc Ban) phối hợp PBGDPL.

- Cơ chế phối hợp của Hội đồng đã phát huy sức mạnh của hệ thống chính trị ở xã, phường, thị trấn tham gia thực hiện công tác PBGDPL ở cơ sở.

2. Giai đoạn 2008-2012:

- Tính đến cuối tháng 12/2012, cả nước có **15.931** cán bộ tư pháp thực hiện công tác PBGDPL, trong số cán bộ đó có **4.200** người có trình độ cử nhân luật và **7.025** người có trình độ trung cấp luật; **5.686** báo cáo viên cấp tỉnh; **16.395** báo cáo viên cấp huyện và **104.833** tuyên truyền viên cấp xã⁶; các bộ, ngành, địa phương đã tích cực thực hiện đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả các hình thức, biện pháp PBGDPL.

- Các hội nghị tập huấn đều chú trọng thực hiện theo phương pháp bồi dưỡng mới, phù hợp⁷; các chuyên trang, chuyên mục trên các loại hình báo chí được củng cố và cải tiến, tăng về số lượng, cách trình bày hấp dẫn dưới nhiều dạng hỏi đáp, tình huống, tiểu phẩm, phóng sự...

⁴ Bộ Tư pháp đã hướng dẫn và hỗ trợ 24 Trung tâm tư vấn pháp luật, 25 Trung tâm trợ giúp pháp lý thuộc các địa phương khác nhau thực hiện tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý miễn phí lồng ghép phổ biến, tuyên truyền pháp luật.

⁵ Tòa án nhân dân tối cao phối hợp với Ban điều hành Đề án 4 Trung ương đã lựa chọn và làm thí điểm mô hình này tại 18 Tòa án nhân dân cấp huyện thuộc các địa phương khác nhau.

⁶ Theo số liệu tại Kỳ yếu Hội nghị tổng kết 05 năm thực hiện Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật của Chính phủ từ năm 2008 đến năm 2012 (tr 20).

⁷ **Đề án** “tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho người dân nông thôn và đồng bào dân tộc thiểu số” đã tổ chức 528 lớp tập huấn kiến thức pháp luật cho 31.689 người; **Đề án**: “củng cố, kiện toàn và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực thực hiện công tác phổ biến, giáo dục pháp luật” đã tổ chức 605 lớp tập huấn cho 37.000 đội ngũ cán bộ thực hiện công tác PBGDPL; **Đề án** “tuyên truyền, phổ biến, pháp luật cho người lao động và người sử dụng lao động” đã tổ chức hơn 30 lớp tập huấn kiến thức pháp luật về lao động cho hơn 2000 cán bộ và người lao động tham dự. →

¹ Nghị định 28/2013/NĐ-CP ngày 04/4/2013 quy định hướng dẫn thi hành Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật; Nghị định số 110/2013/NĐ-CP ngày 24/9/2013 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hỗ trợ tư pháp, hành chính tư pháp, hôn nhân và gia đình, thi hành án dân sự, phá sản doanh nghiệp, hợp tác xã (trong đó có xử lý vi phạm trong lĩnh vực PBGDPL); Quyết định số 06/2010/QĐ-TTg ngày 25/01/2010 về việc xây dựng, quản lý, khai thác Tủ sách pháp luật...

² Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã cấp phát miễn phí đến 63 Mặt trận Tổ quốc cấp tỉnh, 100% Mặt trận Tổ quốc cấp huyện, cấp xã và các khu dân cư.

³ Thanh tra Chính phủ tổ chức dịch, in và phát hành các loại tờ gấp pháp luật bằng tiếng dân tộc Êđê, Giơ Rai, Mông, Chăm và Khơ me gửi tới các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có đồng người dân tộc sinh sống.

- Việc biên soạn tài liệu ngày càng đa dạng hơn⁸; cả nước tổ chức được hơn **20.000** cuộc thi và hội thi, hơn **256.000** cuộc giao lưu sinh hoạt văn hoá, văn nghệ có lồng ghép nội dung pháp luật; đã thực hiện **254.062** cuộc tư vấn pháp luật, **154.517** cuộc trợ giúp pháp lý với sự tham gia của hơn **40.000** tổ chức tư vấn pháp luật, câu lạc bộ trợ giúp pháp lý và câu lạc bộ pháp luật⁹...

3. Giai đoạn 2012-2016:

- Nhận thức của cấp ủy, chính quyền, đoàn thể về vị trí, vai trò của công tác PBGDPL và trách nhiệm trong triển khai thực hiện Chương trình và các Đề án có nhiều chuyển biến tích cực, sâu sắc, toàn diện và đầy đủ hơn.

- Thể chế, chính sách về PBGDPL cơ bản được hoàn thiện, tạo cơ sở pháp lý thống nhất, đồng bộ đưa công tác này phát triển ổn định, bền vững với sự ra đời của Luật PBGDPL 2012 và nhiều văn bản hướng dẫn thi hành. Nhiều địa phương đã quan tâm bố trí đủ số người thực hiện nhiệm vụ công tác PBGDPL¹⁰.

- Đến năm 2016, có **1.552** báo cáo viên pháp luật Trung ương, **7.165** báo cáo viên pháp luật cấp tỉnh, **19.546** báo cáo viên pháp luật cấp huyện, **168.015** tuyên truyền viên cấp xã¹¹.

- Nhiều hình thức tuyên truyền, phổ biến đã được đổi mới, hiệu quả hơn như: Giới thiệu văn bản bằng trình chiếu kết hợp hình ảnh, phim tư liệu; sân khấu hóa; lồng ghép trong các phong

trào, biểu diễn văn hóa văn nghệ, hội trại, diễn đàn; phát thanh trên hệ thống phát thanh nội bộ, trên xe ô tô đưa đón người lao động từ nơi ở đến nơi làm việc (Bộ Công Thương); đổi mới hoạt động tuyên truyền miệng gắn với trao đổi, đối thoại giải đáp thắc mắc cho người nghe (Bình Dương, Đồng Nai); thi trắc nghiệm (Cần Thơ); thiết lập và nâng cấp các trang thông tin điện tử về PBGDPL; triển khai các văn bản mới ban hành dưới dạng hội nghị trực tuyến qua mạng internet (Bình Dương, Nghệ An, TP Hà Nội, Hồ Chí Minh); tuyên truyền, phổ biến qua mạng internet, cập nhật, đăng tải các quy định pháp luật mới; giải đáp pháp luật qua hộp thư điện tử (Hà Nam, Nghệ An).

- Nhiều giải pháp đổi mới và nâng cao hiệu quả công tác PBGDPL đã được áp dụng như chỉ đạo cơ quan báo chí chủ động mở các chuyên mục, chương trình mới hoặc nâng cao chất lượng các chương trình hiện có; đầu tư, trang bị các thiết bị kỹ thuật chuyên dụng để ghi hình, biên tập thành các băng, đĩa PBGDPL, sử dụng các phần mềm tin học để thiết kế các sản phẩm PBGDPL (TP Hồ Chí Minh).

- Công tác PBGDPL trong nhà trường, trong cơ sở đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của các cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, lực lượng vũ trang nhân dân được quan tâm triển khai phù hợp với từng cấp học, bậc học và trình độ đào tạo.

4. Giai đoạn 2017-2019:

Chương trình PBGDPL trong giai đoạn này đã được ban hành theo Quyết định 705/QĐ-TTg ngày 25/5/2017 của Thủ tướng Chính phủ với rất nhiều nhiệm vụ, giải pháp nhằm giải quyết, tháo gỡ những điểm nghẽn trong công tác PBGDPL đang đặt ra cho phù hợp với tình hình phát triển kinh tế-xã hội của đất nước, bám sát yêu cầu nhiệm vụ chính trị và điều kiện thực tiễn đặt ra. Với nhiều Đề án được triển khai, nhất là Đề án "Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác PBGDPL giai đoạn 2019 - 2021" được ban hành theo Quyết định số 417/QĐ-TTg ngày 26/04/2019 đã giúp cho công tác PBGDPL càng ngày càng được gia tăng chất lượng, hiệu quả, tiết kiệm nguồn lực trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin./.

⁸ Biên soạn hơn 10 đầu sách hướng dẫn kiến thức pháp luật và nghiệp vụ PBGDPL cho từng đối tượng cán bộ thực hiện công tác PBGDPL; xây dựng 05 đĩa DVD tuyên truyền pháp luật với 45 tiểu phẩm pháp luật; 07 đầu sách về nội dung tập trung về luật lao động và những văn bản liên quan tới hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.

⁹ Theo số liệu tại Kỷ yếu Hội nghị tổng kết 05 năm thực hiện Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật của Chính phủ từ năm 2008 đến năm 2012 (tr 26, 27).

¹⁰ Tại An Giang, mỗi Phòng Tư pháp có từ 5-6 biên chế; hầu hết cấp xã bố trí 2 công chức Tư pháp-Hộ tịch; Sở Tài chính, Công ty cổ phần Cảng An Giang thành lập Phòng Pháp chế. Tại Tiền Giang, 100% đơn vị, trường học, Phòng Giáo dục và Đào tạo đều bố trí công chức, viên chức, giáo viên phụ trách công tác PBGDPL.

¹¹ Theo báo cáo số 99/BC-BTP ngày 31/3/2017 của Bộ Tư pháp về việc sơ kết 03 năm thi hành Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật (tr4).

BỘ TƯ PHÁP

VỤ PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT

XÂY DỰNG, HOÀN THIỆN THỂ CHẾ, CHÍNH SÁCH PHÁP LUẬT VỀ

CÔNG TÁC PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT VÀ VIỆC TRIỂN KHAI THỰC HIỆN CÁC CHƯƠNG TRÌNH, ĐỀ ÁN VỀ PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT VÀ LUẬT PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT

*(Báo cáo tổng kết 15 năm thực hiện Chỉ thị số 32-CT/
TW của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của
Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật,
nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của cán bộ,
nhân dân)*

